059

კალენდარი

ანუ

თთჳეთა-რიცხჳობა

1841 წლისა,

შეწყობილი

პლატონ ეგნატისა-ძის
იოსელიანისა მიერ.

Г 1.497/1

დაბეჭდილი
ქ. ტფილისს,
წიგნთ-საბეჭდავსა
ი. ჭ. დ. არზანოვთა.

1841.

Eheu fugaces, Postume, Postume,
Labuntur anni.

Horatius Lib. II.
Carm. XIV.

Съ разрѣшенія Г. Главноуправ-
ляющаго въ Грузіи.

94 ?? 14 ? ? ?

ლექსისათჳს: კალენდარი.

კალენდარი, ჰსწარმოებს ლექსისაგან ლათინურისა: კა-ლენდი, (Calendas) რომელითაცა დანიშნებოდა ახალი დღე მთოვარი-სა. ესევე ლექსი კალენდი ბერ-ძულად ნიშნავს მოწოდებასა და მ-წოდა ესრეთ ამისთჳს, რომელ პირ-ჳელთა დღეთა შინა ახლისა-მთო-ვარისა, ანუ კალენდისა დღეთა შინა რომაელთა მღჳდელთ-მოძ-ღჳარნი და წარმართთა ბომონისა მსახურნი მოუწოდებდენ და აუ-წყებდენ ერსა დღესასწაულო-ბათა მათ, რომელნიცა იქმნებოდენ

სხჳრის და სხჳათა ღმერთებთათჳს, წარმართთა-მიერ თაყუანის-ცემულთა.

შედგენილისა წიგნად უწყებათა და ცნობათა სხჳათა და სხჳათა, კალენდრისა დღესასწაულობათასა, იქონიებდენ მხოლოდ მღუდელთ-მთავარნი, რომელნიცა ჰშეიასწერდენ მას შემთხუევათა და საქმეთა ღირს-ხსოვნათა, და ამისთჳს წიგნსა მას უწოდებდენ Fastus ანუ Fasti და Annales Publici ე. ი. მოთხრობანი საზოგადოთა ამბავთა.- რომელთა აქუნდათ სხჳათაცა, წიგნი, კალენდრად წოდებული, რომელსაცა შინა ჰშეიასწერდე

სახელითა მოვალეთა თვისთა და მისათა, რათა მოწევნადმდე ვალენდისა დღეთა მოვალეთაგან მიიღონ სარგებელი ფულისა, ხოლო მონათაგან ჭეროვანი ხარჯი.

ვალენდარისა ხმარება შემოიღო პირველად რომულოსმან, დამაფუძნებელმან რომისა; ამანვე განჰყო წელიწადი თთვებად და დღეებად; ხოლო ნუმა მეფემან განაწროველა იგი.

სრული მიმოვლა ქუეყანისა გარემო მზისა იქმნების 365 დღესა 5 საათსა ანუ 365 დღესა და ექუსსა საათსა შინა ვნინდა თვნიერ 11 მინუტისა. ორ-გუარი გუაქუს აღრიც-

ხუაობა ესრეთისა განყოფისა: ივ-
ლიოსისა ანუ ძუელ-შტილად
ზედ-წოდებული და გრიგორიული
ანუ შტილი ახალი; აქა იუწყე
ესე, რომელ ოდეს იულიოს კეი-
სარმან 45 წლით უწინარეს ქრის-
ტეს შობისა, იხილა რომელ წე-
ლიწადისა 365-სა და 6 საათისა დღე-
ებად განყოფისათჳს მოაკლდებო-
და მხოლოდ 11 მინუტი, განაჩინა
მიმატება ერთისა დღისა თჳთოეუ-
ლისა მეოთხისა წელიწადისად, რო-
მელიცა შედგების 366 დღით და
უწოდა წელიწადსა ამას ნაკი (annus
bissextilis). მიმატება ესე ერთი-
სა დღისა იქმნების მარად ფებერ-

ვლისა თთჳჱსა; თუმცა იულიოს
ჰქმნა რა ესე, არლა შეჰრაცხა 11
მინუტი მიმოცვლილი ოთხ-წლი-
წადეულისად; ვარნა შესამეცნებელ-
არს, რომელ ესე ვითარი მიმოცვ-
11 მინუტისა შეიქმს თჳთოეულ-
სა ოთხას-წელიწადეულსა შინა მე-
ტად სამსა დღესა და ესრეთ ••რმე-
და ჭეშმარიტსა და უცთომელსა
წლით რიცხჳთაბასა: ამის-თჳს რო-
მისა პაპამან გრიგორი 3 1582 წელ-
სა ბრძანა, რათა თჳთოეულსა 400
წელიწადეულსა მოელებოდეს 3 დღე
მიმოცვლილი ივლიოსისგან და ეს-
რეთი კალენდარი იწოდა გრიგორიო-
ულად, და ესე განირჩევა ჟერთიერ-

თისაგან 12 დღითა. ესრეთ მაგალ.
17 იანვარი ძუელისა შტილისა იქმს
ახლისა შტილისა 29 იანვარსა.
ძუელი შტილი იხმარების რუსეთსა
შინა, საბერძნეთსა და რომელთამე
შვეიცარიისა ადგილთა (კანტონ-
თა). ხოლო ახალი შტილი იხმარე-
ბის მრავალსა ევროპასა შინა, გარ-
და ტურციისა.

განწილება წელიწდისა.

წელიწადი განიყოფების 12 თთუედ,
რომელიცა კუალად განიყოფების
ოთხად ჟამად წელიწდისა:

ზამთარი. ზაფხული.
გაზაფხული. შემოდგომა.

ეკკლესიურისა დასაწყისად წე-
ლიწდისა იყოვებოდა თთჳე სეკ-
დემბერი, რომელსაცა იხმარებდა
რუსეთიცა, ვიდრე დიდისა პეტრედ-
მდე. წელიწადი მჭჳალოად განიყო-
ფების 52 კვირად და ერთისა დღედ; თვ-
თოეულსა კვირასა აქჳს შჳდი
დღე.

გარდა ამისა არის წელიწადი
მთოვარისაცა, რომელსაცა აქჳს
თთჳე 12; წელიწადსა ამას აქჳს
დღე 354; მაშასადმე 11 დღით უმ-
ცირეს მზიურისა დღისა. თვითოე-
ულის მთოვარისა თთჳესა აქჳს
29 დღე და 12 საათი,

თვით მზესა აქჳს მიმოვლა გარე-

მო ღერძისა თჳსისა 25 დღესა 6 სა-
ათსა და 46 მინუტსა. სიდიდე მზისა
არს 1,300,000 გზის უმეტეს ქუეყა-
ნისა და შორავს იგი 20 მილიონი-
სა მილით (*) ესრეთ რომელ ტყორ-
ცნილი ზარბაზნისა ტყჳა, უკეთუ
თანასწორისავე მალითა ვიდოდეს
მზედმდე, მიაწევს მუნ 6 წელსა და
3 თთუესა. ესე ვითარი მსჯელობა
მზისა იქმნების ცისა სარტყელ-
სა ზედა, რომელსაცა ეწოდების
ეკლიპტიკა (Eclipsis,) ანუ ზოდიაკე,
ლექსისა გამო ბერძულისა ქ ს ო-
ო ნ, რომელიცა ნიშნავს ცხოველ-

(*) ერთი მილი შეიცავს 7 რუსე-
თისა ვერსტსა.

სა; ამისთჳს, რომელ მას ზედა
მყოფნი ვარსკვლავნი სახედ ცხო-
ველთა გამოიჭჳრიკებიან თუალო-
თა-თჳს ჩუჱნთა. ესე გუარნი ნიშან-
ნი არიან 12; თჳთოეულნი მათგანნი
ესწორებიან მზისა მიმოსულსა
თთუჱდ-თთუჱდ, რომელთაცა ში-
ნა რეცა დაივანებს მზე.

გაზაფხული,	შემოდგომა:
ვერძი 9 მარტ.	სასწორი 9 სეკდ.
კურო 9 აპრ.	ღრიანკე 9 ოკდ.
მარჩბივი 9 მაის.	მშვილდ 9 ნოემბ.
ზაფხული.	ზამთარი.
კირჩხიბი 9 ივნ.	თხის-რქა 9 დეკ.
ლომი 9 ივლ.	საქანელი 9 იან.

ქალწული 9 აგვი. თევზნი. 9 ფებ,

მზე შევალს ვერძისა ნიშანსა 9 მარტსა და მერე მიმოვლის სხუათა შემდგომთა ნიშანთა შემდგომად 30 დღისა.

ისტორიული მოთხრობა წელთა და ჟამთა განყოფისა.

სამღრთო წერილი გჳასწავებს, რომელ თჳთ ღმერთმან პირითა წინასწარ-მეტყუელისა მოსესითა ასწავა ებრაელთა, რათა ახალსა წელსა იწყებდენ მარტისა თთჳსა მთოვარისა განახლებასა: ე ს ე თ ი ჳ ს

არს თქუჱნდა დასაბამად თთუჱთა, პირველი არს ესე თქუჱნდაჲ თთუჱთა შინა წელიწდისათა (გამ. 12. 2.). ახალი წელი ესე იყო დასაბამად ეკკლესიურისა წელიწდისა ებრაელთა შორის. შემდგომად თჳთ მოსე° სხუაჲცა განუჩინა ახალი წელიწადი სამოქალაქო თთუჱსა სეკდემბერსა, საფუძუჱლთა ზედა ღუთისა სიტყუათაკე; არ ქუმეთა ისრაილისათა: თთუჱსა მეშჳდესა, ერთსა მას თთჳსასა იყავნ თქუჱნი განსუჱნება (ლევ. 23. 24-25.) ამა ახალსა წელსა დღე-

ხასწაულებდენ იერუსალიმსა ში-
ნა. დღესა ამას დიდი მღვდელ-მთა-
ვარი შევიდოდა წმინდასა წმინდა-
თასა, იყოფვოდა დიდსა შინა სა-
ნანულისა და მარხულობასა. შემ-
დგომად ებრაელთა მოქცევისა
ტყუეობისაგან ბაბილონისა პალე-
სტინედ ამავე თთუესა ებრაელნი
იქონიებდენ თთუედ ახლისა წლის-
სა და ესრეთვე იყო ჟამთა, ოდეს
განხორციელდა ძე ღუთისა და იშვა
მაცხოვარი ჩუენი. ამა დღესა ქრისტე
ჯერეთ ყრმა შევიდა ტაძრად, და
განაკჳრვებდა ებრაელთა მოძ-
ღუართა სიბრძნითა თჳსითა, და გა-
ნუმარტა მესიისა-თჳს თქმულნი

სიტყუანი ესაია წინასწარ-მეტყუელისაჲსა: სული უფლისა ჩემზედა, რომლისათჳს მცხო მე, ზედმახარებელად გლახაკთა მომავლინა მე, განკურნებად შემუსრვილთა გულითა, ქადაგებად ტყუეთა განტევებისა, და ბრმათა ახილვად და სხ. (ლუკ. 4. 18. 19.) ხოლო ოდეს განვრცელდა სარწმუნოება ქ͠ესი რომისა იმპერიასა შინა, წმინდათა მამათა ნიკიის კრებასა შინა დაჰსდჳს, რათა ახალი წელი იდღესასწაულებოდეს თთჳსა სეკდემბერსა თანხმად ჰურიათა ჩუეუ-

ლუბისა. ქრისტიანეთა აღმოსავლე-
თისა ეკკლესიისა ეჰყარიათ ესე ვითა-
რი განწესება. ხოლო დასავლეთისა
ქ̃ნეთა მოიღეს ახლისა წლისა
დღედ დღე დიდი პასექისა ე. ი.
ქ̃ეს აღდგომისა დ̃ უშემდგომესად
დასდვეს თთუე იანვარი; ამისა მი-
ზეზისათჳს, რომელ ახლოს ამა
თჳსა რაოდენითამე დღითა იწყ̃ა
მაცხოვარი სოფლისა დ̃ იქმნა გა-
ნახლება დ̃ გამოხსნა კაცთა ნათე-
სავისა.

ისტორია გუ̃ასწავებს, რომელ
ქალდეველნი, ეგჳპტელნი დ̃ ბერ-
ძენნი იქონიებდენ ახლისა წლად,
თთჳ̃სა სეკტემბერსა. ვიტაელნი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა
F 1.492

ანუ ჩინეთელნი, ინდოელნი და სხ.
თთჳსა მარტსა; ხოლო რომაელ-
ნი პირველად მარტსა, და შემდგო-
მად მიიღეს თთჳ იანვარი.. კეისარ-
მან ავღუსტო ბრძანა დღესასწაუ-
ლობა ახლისა წლისა თთჳსა სეკ-
დემბერსა, რადგანაც ამა თთჳსა
ქმნა დიდი ძლევა სპათა ზედა ანტო-
ნინესთა, და ეგვიპტისა დედოფლისა
კლეოპატრესსა, და შეიქმნა ერთ-
მთავრად და იმპერატორად რომისა
იმპერიისა. რომელთამე შინა ევრო-
პისა სახელმწიფოთა დღესასწაუ-
ლობდენ ახალსა წელსა პირველი-
სა დღითგან პასექისა. გარნა ვარ-
ლე დიდმან მპსგავსად [illegible] რო-

მაგალითა წესისა, განაწესა დღესა-
სწაულობა ახლისა წლისა თთჳჱ-
სა იანვარსა. ფრანციამან მიიღო ესე
1565-სა წელსა.— რუსეთი 1543
წლამდე დღესასწაულობდა ახალ-
სა წელსა თთჳჱსა მარტსა. და ამა
წელსა ქმნილსა შინა კრებასა დაწეს-
დჳჱს ახალ-წლად თთჳჱ სეკდემ-
ბერი, რომელსაცა დღესასწაუ-
ლობდა საბერძნეთი და საქართჳჱ-
ლიცა. შემდგომად მიიღეს თთჳჱდ
ახლად თთჳჱ იანვარი ბერძენთა და
ქართჳჱლთაცა. ამა მიზეზისათჳს
დიდმანცა პეტრე° რუსეთისა იმპე-
რა' ტორმან ბრძანა 1700 წელსა გან-
წესება ახლისა წლისა თთჳჱდ

თთუჱ იანვარი.

თურქთა ჲ სპარსთა—აღმსაარე-ბელთა მაჰმადისა სარწმუნოებისა უპყრიესთ ახლის წლის დღედ 16 ივლისი, მიზეზისათჳს მის, რომელ დღესა ამას იქმნა ლტოლჳლა მაჰმადისა მეკკით მედინად.

სომეხთა აქუსთ თორ-გუჲარი წელ-თა რიცხუაობა: საეკკლესიო ჲ სა-მოქალაქო. პირუჱლი დაიწყების შობიდგან ქ̃ესა ჲ არს ჩუჱნისა თანა თანასწორი. მეორე სამოქალაქო შემოღებული ეჩმიაწინის პატრი-არხის მოსეს მიერ 551-სა წელსა, ესრეთ რომელ 552 სომეხთათჳს იყო წელი 1; ხოლო 23 აგვისტო-

დამ 1840 წლისა იწყო წელიწა-
მაა.ი 1289. თვითოეულისა მათგანსა
წელსა აქუს 12 თთუჱ და თვითო-
ეულსა თთუჱსა 5 დღე. ხოლო
შესრულებისათჳს ყოვლადისა წლი-
სა სამსა წელსა შინა მიუმატებენ
ხუთსა დღესა. ხოლო მეოთხესა
6 დღესა.

და ესრეთ წელიწადნი სხუა-
თა დასხ. წელთ-რიცხუობათა ეს-
რეთ განირჩევიან:

1841	სომეხთა	1290.
	ებრაელთა	5601.
	მაჰმადიანთა	1257.

თთუჱთა სახელნი უწოდეს რო-

მაელთა. ი ა ნ ვ ა რ ი, ეწოდა პა-
ტივად რომაელთა ღჳთისა იანუ-
სისა, რომელსაცა ჰგონებდენ ღჳთად
მშჳდობისა და გამოხატვიდენ მას
ორ-პირიანად, ე. ი. უქმნიდენ
ერთსა პირსა წინარე თავისა და მე-
ორესა უკანა კერძო თავისა. ფ ე-
ბ ე რ ვ ა ლ ი იწოდა პატივად ღჳ-
თისა მათისა ფებრუარიისა, რო-
მელსაცა ჰგონებდენ ღმერთად სნეუ-
ლებათა. მ ა რ ტ ი იწოდა პატივად
ღმერთისა მარსისა, რომელსაცა
პატივჰსცემდენ ვითარცა ძლევისა
მომცემად; ა პ რ ი ლ ი იწოდა,
ამისთჳს რომელ ამა თჳსა განი-
ხსნება წიაღი მიწისა და მოგჳცე-

მის ნაყოფი. ლათინურიდამ ლექ-
სი აპრილი ჰსწარმოებს ესრეთ:
ab aperienda terra; მაისად იწო-
და პატივისათჳს უფროსთა და
მოხუცთა კაცთა, (majores) რომელ-
ნიცა რომაელთა განყჳეს ყრმა-
თა ანუ ახალ-მოზარდეთა და ჭა-
ბუკთაგან რომელთაცა ლათინნი
უწოდებენ (junius). და ამისთჳს შე-
დგომის თთჳესა ივნისა პატივად
ჭაბუკთა უწოდეს ივნისი (in hono-
rem juniorum); ივლისი იწოდე-
ბოდა პირჳელ, თთჳედ მეხუთედ
მარტიდამ (Quintilis) გარნა მერეთ
იმპერატორმან მარკოს ავრელიოს°
დააწესა რათა უწოდებდენ ივლისად

პატივისა-თჳს ივლიოს კეისრისა.
აგვისტოდ იწოდა პატივისათჳს
I-სა რომაელთა იმპერატორისა
ავღუსტისა, რომელიცა იქმნა რა
ერთ-მთავრად რომისა იმპერიისა,
ამა თთუესა დიდისა დღესასწაუ-
ლობითა შევიდა ქალაქად რომად.
ხოლო უწინარეს მისსა იწოდე-
ბოდა თთუედ მეექუსედ მარტიდამ
(Sextilis). ხოლო შემდგომად
თთუეთა სახელნი ნიშნენ ლათი-
ნურსა ზედა ენასა სეკდემბერი
მეშჳდესა; ოკდომბერი მერვესა;
ნოემბერი მეცხრესა; დეკემბერი
მეათესა.

გარდა სახოგადოისა წელთა-

რიცხჳობისა ქართჳელთა გჳაქჳს სხჳაცა წელთ-რიცხჳობა, წოდებული ქორონიკონად. ქორონიკონი შესდგების 532 წლისაგან და ესრეთი რიცხჳობა, წოდებული ინდიკტიონად, იყო ძჳელადვე პატივ-ცემული და ხმარებასა შინა ყოფილი ეგჳპტესა შინა. ესე 532 წელი კინკლოზისა (цикль) წარმოდგება მარადის ოდესცა 19 მთოვარის წელთა განამრავლებთ 28 მზიურთა ზედა წელთა. ესე ნიშნავს მას რომელ შემდგომად შესრულებისა 532 წლისა ყოველნივე პლანეტნი და კვირძჳლავნი მოევლებიან და მოვლენ მათ-

ვე ადგილითა ზედა, რომელთაცა ზე-
და ჰსჩანდეს იგინი პირუტყუელთა ინ-
დივიდონისა დაწყებასა. ამისთჳს
ამა ინდივიდონსა ეწოდების სამყო-
დამო (неисходный). ინდივიდონი
ესე მიიღეს და დაამტკიცეს ნიკიისა
კრებასა შინა, ქმნილსა 325 - სა
წელსა. გარნა ქართუელთა ალყტა-
ნიათ ესრეთი რიცხჳსათჳს დასაბამად-
მდე სოფლისა და ამისთჳს აწ იტყუ-
ან მეათოთხმეტსა კინკლოზისა ანუ
ინდივიდონისა, ანუ ჩუენ ქარ-
თუელთა-მებრ, ქორონიკონისა
მოქცევაა. გარნა რადგანაც უწი-
ნარეს 528 წლისა, ოდესცა შემოი-
ღონა, რომლისა მეჩჳდელ-მოსაზონმან

დიონოსი° ხმარება წელთა-რიცხუ-
ობისა შობიდგან ქ͠ესსა, ქართუ͠ელ-
თა არა ექმნებოდათ სხჳა რიცხუ-
ობა გარდა ქორონიკონისა 532
წლეულისა; ამისთჳს წელთა-რიც-
ხუაობა შობიდგან ქ͠ესსა მიიღეს
ქართუ͠ელთა მაშინ, ოდესცა საბერ-
ძნეთისა კეისარმან ლეონ ფილო-
სოფოსმან დასხდჳა ხმარება ნა-
ცულად ინდიკტიონისა, წელისა
შობიდგან ქ͠ესსა; ჵ ესე იქმნა წელ-
სა 910-სა; უკანა უმეტესსა ხმა-
რებასავე შინა დაჰშთა ქართუ͠ელთა
შორის ქორონიკონივე, ვიდრე
დაწყებად-მდე მეათცხრამეტისა სა-
უ͠კუნისა.

აკურთხო გვრგვნი წელიწადი-
სა, სიტკბოებითა შენითა უფალო.
ფს. 64. 12.

სახელნი წმიდათა და ეკკ-
ლესიურნი დღესასწა-
ულნი.

დღ.	რიც.	იანვარი:
ოთხ	1	წინა-დაცვეთა უფ. ი. ქ.
ხუთ	2	წმინდ. სილიბისტრესი.
პარ.	3	წინ-მეტყ. მალაქიასი.
შაბ.	4	კრება 70 მოციქულთა:
კვი.	5	მო. წამ. თეოფემტოსი.
ორ.	6	ნათლ-ღებ. უფლ. იე. ქ.

ხშ.	7	კრება იოანე ნათ-მცემე.
ოთხ.	8	ღირს. გიორგი ხოზევიტ.
ხუთ	9	მოწამისა პოლიევკტისა.
პარ:	10	წმ. გრიგოლი ნოსელისა.
შაბ.	11	ღირსისა თეოდოსისა.
კვი.	12	მოწამისა ტატიანისა.
ორ.	13	მოწამისა ერმილოსი.
სამ.	14	ღირსთა სინას და რაჲთას მოწყუდართა.
ოთხ	15	ღირს. პავლე თებელისა.
ხუთ	16	ჯაჭჳთა-თჳს მოც. პეტრ.
პარ.	17	ღირსისა ანტონი დიდისა.
შაბ.	18	ათანასი და კირილესი.
კვი.	19	ღირსისა მამისა მაკარისი.
ორ.	20	ღირსისა ევთიმე დიდისა.
სამ.	21	ღირსისა მაქსიმესი.

ოთხ.	22	მოციქულისა ტიმოთესი.
ხუთ.	23	წმ. მღ-მოწ. კლიმესი.
პარ.	24	ღირსისა დედისა ქსენიასი.
შაბ.	25	გრიგოლი ღვთის-მეტყ.
კვი.	26	ღირსისა ქსენოფონტესი,
ორ,	27	იოანე ოქროპირისა.
სამ.	28	ღირსისა ეფრემ ასურისა.
ოთხ,	29	წმ. მღ-მოწ. იგნატისა.
ხუთ.	30	სამთა განმანათლებელთა.
პარ.	31	წმ. კვიროს და იოანესი.

თებერვალი

შაბ.	1	მოწამისა ტრიფონისა.
კვი.	2	მიგებება უფლისა,
ორ.	3	სჳმეონ და ანნასი.

სამ.	4	ღირს. მამ. ისიდორესი.
ოთხ.	5	წმიდ. მოწ. აღათიასი.
ხუთ.	6	ღირს. მამ. ვუკოლისა.
პარ.	7	ღირს. მამ, პართენისა.
შაბ.	8	დიდ. მოწ. თეოდორესი.
კვი.	9	მოწამის ნიკიფორესი.
ორშ.	10	წმ. მოწ. ხარალამპისა.
სამ.	11	წმ. მღ-მოწ. ვლასისა.
ოთხ.	12	მელეტი და ალექსისა.
ხუთ.	13	ღირსისა მარტინიანესი.
პარ.	14	ღირსისა ავქსენტისი.
შაბ.	15	წმ. მოციქ. ონისიმესი.
კვი.	16	მოწამის პამფილესი.
ორშ.	17	თეოდორე ტირონისა.
სამ.	18	ლეონ რომის პაპისა.
ოთხ.	19	მოციქულ. არქიპოსისა.

ხუთ.	20	ლეონტი კატანელისა.
პარ.	21	ღირს. მამ. ტიმოთესი.
შაბ.	22	მოწ. ევგენიასა მინა.
კვი.	23	მღ-მოწ. პოლიკარპესი.
ორშ.	24	პოვნა პატიოსნისა თავი-სა წინა-მორბედისა.
სამ.	25	ტარასი მთავარ-ეპისკო-პოზისა.
ოთხ.	26	წმიდისა პორფირისა.
ხუთ.	27	ღირს. მამ. პროკოპისა.
პარ.	28	ღირსისა მამისა ვასი-ლისა.

მარტი.

შაბ.	1	ღირს. მოწ. ევდოკიასი.

კვი.	2	მღ-მოწ. თეოდოტესა:
ორ.	3	წმ. მოწ. ევტროპისი.
სამ.	4	ღირს. მამისა გერასიმესი:
ოთხ,	5	წმ. მოწამ. კონონისი.
ხუთ.	6	42 მოწ. ამორეველთა.
პარ.	7	წმ: მოწამისა ვასილისი.
შაბ.	8	ღირს. თეოფილაკტესი.
კვი.	9	ორმეოცთა მოწამეთა.
ორ.	10	მოწამისა კოდრატესი.
სამ.	11	სოფრონ პატრიარქისა.
ოთხ.	12	ღირსისა მამ. თეოფანესი.
ხუთ.	13	ნიკიფორე პატრიარქისა.
პარ.	14	ღირს. მამ. ბენედიკტესი.
შაბ.	15	წმიდისა მოწ. აღაპისი.
კვი.	16	წმიდ. მოწ. საბინესი:

ორ.	17	ღირსი. მამ. ალექსისა.
სამ.	18	კირილე იერუსალიმ.
ოთხ.	19	ხრისანთე ჲ დარიასი.
ხუთ.	20	მო. კლულ. ლავრას შინა.
პარ.	21	ღირს: იაკობ ეპისკოპ.
შაბ.	22	წმ. მღ-მოწ. ვასილისა.
კვი.	23	ღირს. მოწ. ნიკონისი.
ორ.	24	ღირს. მამ. ზაქარიასი.
სამ.	25	ხარება ღჳთის-მშობლ.
ოთხ.	26	კრება მთ-ანგ. გაბრიელ.
ხუთ.	27	წმიდ. დედ. მატრონისა.
პარ.	28	ღირს. მამ. ილარიონისი.
შაბ.	29	ღირს. მარკოზ არეთუს.
კვი.	30	იოანე კლემაქ. აღმწერ.
ორ.	31	ღირს. იპატი ეპისკოპ.

აპრილი.

სამ.	1	ღირს. მარიამ ეგჳპტელი.
ოთხ.	2	ღირსისა ტიტესი.
ხუთ,	3	ღირსისა მამ. ნიკიტასი.
პარ.	4	ღირსისა მ:მ. იოსებისა-
შაბ.	5	მოწამისა თეოდულესი,
კვი.	6	წმიდისა ევტიქისი.
ორ.	7	ღირს. გიორგი მელიტინს.
სამ.	8	წმ. მოც. იროდიონისა.
ოთხ.	9	წმიდისა ევპსიხისი.
ხუთ.	10	მოწამისა ტერენტისა.
პარ.	11	მღდელ-მოწ. ანთიპასი;
შაბ.	12	ვასილი პარის ეპისკოპ.
კვი,	13	მღ-მოწ. არტემონისი.
ორ.	14	მარტინე რომთა პაპისა.

სამ.	15	მოციქ. არისტარხოსი.
ოთხ.	16	წმ. მოწამისა აღაპიასი.
ხუთ.	17	ღირს. მამ. სჳმეონისა.
პარ.	18	ღირსისა მამ. იოანესი.
შაბ.	19	ღირსისა იოანესი.
კვი.	20	ღირს. თეოდორე ტრიქი.
ორ.	21	წმ. მღ-მოწ. იანვარისი.
სამ.	22	ღირს. თეოდორე სჳიოტ.
ოთხ.	23	წმ. დიდ. მოწ გიორგისა.
ხუთ.	24	მოწამისა საბასი.
პარ.	25	წმ. მახარებ. მარკოზისა.
შაბ.	26	წმ. ვასილი ამასიელისა.
კვი.	27	სჳმეონისი, ნათეს. უფ.
ორ.	28	წმ. მოციქ. იასონისა.
სამ.	29	წმ. 9 მოწ. კჳზიკელთა.
ოთხ,	30	წმ. მოციქ. იაკობისი.

მაისი.

ხუთ.	1	წინა-მეტყ. იერემიასი.
პარ.	2	ათანასი დიდისა.
შაბ.	3	წმ. ტიმოთე და მავრასი.
კვი.	4	მოწამისა პელაგიასი.
ორ.	5	მოწამისა ირინასი.
სამ.	6	იობ მრავალდ-ვნებულ.
ოთხ.	7	ხსენება ჯუარ. გამოჩი.
ხუთ.	8	იოანე ღუთის-მეტყუელ.
პარ.	9	წინა-მეტ. ესაიასი და წმ ნიკოლოოზისა.
შაბ.	10	მოცი. სვიმონ მოშურნ.
კვი.	11	განახ. კონსტან-პოლისა.
ორ.	12	წმიდისა ეპიფანესი.
სამ.	13	ქალ-მოწ. ღლიკერისა.

ოთხ.	14	მოწამისა ისიდორესი.
ხუთ.	15	დიდისა პახუმისი.
პარ.	16	თეოდორე განწმენდილი.
შაბ.	17	მოციქული ანდრონიკესი
კვი.	18	მოწ, თეოდორე ანკვრე,
ორ,	19	პატრიკ პრუსელი ეპ-კოპ.
სამ.	20	მოწამისა თალალესი.
ოთხ,	21	კონსტანტინე დ ელენესი.
ხუთ.	22	მოწამ. ვასილისკოსი.
პარ.	23	მიხეილ სჳნადე—ეპისკ.
შაბ.	24	ლირსისა სჳმეონისი.
კვი.	25	თავის-პოვნა წინამორბ.
ორ.	26	მოციქულისა კ'რპესი,
სამ.	27	მოწამისა თერაპონისი.
ოთხ.	28	ნიკიტა ხალკიდ. ეპისკ.
ხუთ.	29	წმ.-მოწ. თეოდოსიასი,

პარ.	30	ღირსისა ისაკისა.
შაბ.	31	მოციქულისა ერმისა.

ივნისი.

კვი.	1	მოწამისა იუსტინესი.
ორ.	2	ნიკიფორე პატრიარქისა.
სამ.	3	მოწამ. ლუკილიანესი.
ოთხ.	4	მოწამ. მიტროფანესი.
ხუთ.	5	მღ-მო-წ. დოროთესი.
პარ:	6	ბესარიონ საკვრ. მოქმე.
შაბ.	7	მღ-მოწ. თეოდოტისა.
კვი.	8	თეოდორე სტრატილატ.
ორ.	9	კირილე ალექსანდრიელისა.
სამ.	10	ტიმოთე პრუსელი ეპისკ.
ოთხ.	11	მოციქ. ბართლომესი.

ხუთ.	12	ღირსისა ონოფრისა.
პარ.	13	ქალ. წ-მო წ. აკვილინასი.
შაბ.	14	წ.ნ-მეტყ. ელისესი.
კვი.	15	წ.ნ-მეტყ. ამოსისი,
ორ.	16	ტჳხონ ამათუნტელ ეპის-კოპოზისა.
სამ.	17	წმ. მო წ. მანუილისა.
ოთხ,	18	წმ. მო წ. ლეონტისა.
ხუთ.	19	მოც. იუდა ძმისა უფლისა;
პარ,	20	მღ-მო წ. მეთოდესი.
შაბ.	21	წმ: იულიანე ტარსელისა.
კვი.	22	მოწამისა ევსევისა.
ორ.	23	მოწამისა აგრიპინასი.
სამ.	24	შობა წინა-მორბედისა.
ოთხ.	25	ღირს. მო წ. ფევრონიასი.
ხუთ.	26	დავით თესალონიკელი.

პარ.	27	ღირს. მამ. სამსონისა.
შაბ.	28	კჳროს და იოანესი.
კჳრ.	29	მოც. პეტრესი და პავლესი.
ორ.	30	კრება წმ. 12 მოციქ.

ივლისი,

სამ.	1	კოსმა და დამიანესი.
ოთხ.	2	დადება სამოსლისა ღმრთისმშობელისა.
ხუთ.	3	მოწამისა იაკინთესი.
პარ.	4	ანდრია კრიტელისა.
შაბ.	5	ათანასი ათონელისა.
კჳრ.	6	დიდისა სისოესი.
ორ.	7	წთა. თომა და აკაკისა.
სამ.	8	დიდ-მოწ. პროკოპისა.

ოთხ.	9	მღ–მთ. წ̃მ. ზაქარიასი.
ხუთ.	10	45 მთ. წ̃. ნიკომიდიელისა.
პარ.	11	მთ. წ̃მიდისა ევფემიასი:
შაბ.	12	მთ. წ̃ამისა პროკოლესი.
კვი.	13	კრებაჲ მთ–ანგ. განახლებ.
ორ.	14	მთ. წ̃ამისა აკილასი.
სამ.	15	კჳრიკე დ̃ ივლიტასი,
ოთხ.	16	მღ–მთ. წ̃, ათინოგენესი.
ხუთ.	17	დიდ. მთ. წ̃. მარინასი.
პარ.	18	მთ. წ̃ამისა იაკინთესი.
შაბ.	19	მაკრინა დ̃ დიონს. დიოსი.
კვი.	20	წ̃..ნას წ̃ათ–მეტყ. ილიასი.
ორ.	21	ჴუ̃ემონ, სალუმონ დ̃ იოანესი
სამ.	22	მარიამ მაგდალინელისა.
ოთხ.	23	მთ. წ̃ამისა ტროფიმესი.
ხუთ.	24	მთ. წ̃ამისა ქრისტინასი.

პარ.	25	ღამიძინება წმიდ. ანნასი.
შაბ.	26	მღ.-მოწ. ერმოლაოსისა.
კვი.	27	წმ. პანტელეიმონისა.
ორშ.	28	მოციქულთ. პროხორისა.
სამ.	29	მოწამისა კალინიკესი.
ოთხ.	30	შილა და სილოვანისა.
ხუთ.	31	წმიდისა ევდოკიმესი.

აგვისტო.

პარ.	1	7 ძმათა მაკაბელთა.
შაბ.	2	არხიდიაკ. სტეფანესი.
კვი.	3	დიოსის ისაკისა.
ორშ.	4	მოწმეთა 7 ყრმათა.
სამ.	5	წმ. მოწმ. ევსიგნისა.
ოთხ.	6	ფერის-ცვალებაჲ უფლისა.

ხუთ.	7	მოწამისა დომენტისა.
პარ.	8	წმ. ემილიანესი.
შაბ.	9	მოციქულ. მატთესი.
კვი.	10	მთ-დიაკ. ლავრენტისა.
ორ.	11	მთ-დიაკონ. ევპოლოსი.
სამ.	12	წმ. ფოტი და ანიკიტესი.
ოთხ.	13	მაქსიმე აღმსარებელისა.
ხუთ.	14	წინ-მეტყ. მიქეასი.
პარ.	15	დამინება ღუთის-მშობ.
შაბ.	16	ხელთ-უქმნელისა ხატი.
კვი.	17	წმ. მოწ. მირონისა.
ორ.	18	ფლორო და ლავრასი.
სამ.	19	ანდრია სტრატილატისა.
ოთხ.	20	წინ-მეტყ. სამოელისა.
ხუთ.	21	თადეოზ და ვასსასი.
პარ.	22	მოწ. აღათონიკესი.

შაბ.	23	მოწამისა ლუპპისი.
კვი.	24	მოწამისა ევტიქისი.
ორ.	25	მოც. ბართლმ. დ ტიტესი.
სამ.	26	ადრიანე დ ნატალიასი.
ოთხ.	27	ღირსისა პიმენისი.
ხუთ.	28	მოსე შავისა.
პარ.	29	თავისკვეთა წინა მორბე.
შაბ.	30	ალექსანდრესი დ იოანესი
კვი.	31	დადება პტიოს. სარტყე, ყოვლად წმ, ღუთ-მშობ,

სეპტემბერი,

ორ.	1	სჳმეონ მესვეტისა,
სამ.	2	მამანტისა დ იოანესი,
ოთხ.	3	მღ-მოწამისა ანთიმოსი,

ხუთ.	4	მღ-მოწმ. ბაბილასი.
პარ.	5	წინ-მეტყ. ზაქარიასი.
შაბ.	6	მიხაილ მთ-ანგელოზისა
კვი.	7	წმიდისა სოზონისა.
ორ.	8	შობა ღჳთის-მშობლისა.
სამ.	9	იოაკიმ და ანნასი.
ოთხ.	10	მინოდორა, მიტროდო-რა და ნიმფოდორასი.
ხუთ	11	თეოდორე ალექსანდრე.
პარ.	12	მღ-მოწ. ავტონომოსი.
შაბ	13	მღ-მოწ. კორნილიესი.
კვი.	14	ჯუარის ამაღლება.
ორ.	15	დიდ. მოწ. მისა ნიკიტასი.
სამ.	16	მოწამისა ევფემიასი.
ოთხ.	17	წმ. მოწამისა სოფიასი.
ხუთ.	18	ევმენი საკჳრველ-მოქმე.

პარ.	19	ტროფიმე და სავატისა.
შაბ.	20	წმიდისა ევსტატისა.
კვი.	21	წმიდისა კოდრატესი.
ორ.	22	წმ. ფოკასი და იოანესი.
სამ.	23	მუცლადღებაჲ წ. მორბედ.
ოთხ.	24	წმიდისა თეკლასი.
ხუთ.	25	ღირსისა ევფროსინასი.
პარ.	26	მიცვ. იოანე ღთ-მეტყ.
შაბ.	27	კალისტრატესი და 49
კვი.	28	ღირსისა ხარიტონისა.
ორ.	29	ღირსისა კჳრიაკოსი.
სამ.	30	გრიგორი მღჳდელ-მო წ.

ოკდომბერი.

ოთხ.	1	წმ. ანანიასი.

ხუთ.	2	კჳპრიანე და იუსტინასი.
პარ.	3	დიონისი არიოპაგელი.
შაბ.	4	მღ-მო. წ. იეროთეოსი.
კვი.	5	მოწამისა ჩარიტინასი.
ორშ.	6	მოციქულისა თომასი.
სამ.	7	სერგის და ბაქოსი.
ოთხ.	8	ღირსისა პელაგიასი.
ხუთ.	9	წმ. მოც. იაკობ ალფესი.
პარ.	10	ევლამპი და ევლამპიასი.
შაბ.	11	მოციქულ. ფილიპესი.
კვი.	12	პროვოს, ტარახო და ანდრო.
ორშ.	13	კარპე და პაპილასი.
სამ.	14	ნაზარესი და გერვასისი.
ოთხ.	15	ღირსისა ევთიმიასი.
ხუთ.	16	წმ. მოწ. ლონგინოზისა.
პარ.	17	წინა-მეტყუელ. ოსესი.

შაბ.	18	მოციქულისა ლუკასი
კვი.	19	წინ-მეტყუ. იოილისა.
ორ.	20	მო. წამისა არტემისი.
სამ.	21	ღირსისა ილარიონისა.
ოთხ.	22	წმიდისა ამბერკისა.
ხუთ.	23	იაკობ ძმისა უფლისა.
პარ.	24	წმ. მო. წ. არეთასი.
შაბ.	25	მარკიანე და მარტვირისა.
კვი.	26	დიდისა მო. წ. დიმიტრისა.
ორ.	27	მო. წამისა ნესტორისი.
სამ.	28	ტერენტისა და არსენისა.
ოთხ	29	ანასტასია და აბრამისა.
ხუთ.	30	ზინონ და ზინობიასი.
პარ.	31	სტაქის და იპოლოსი:

ნოემბერი.

შაბ.	1	კოზმა და დამიანესა.
კვი.	2	მოწამისა აკინდინესი.
ორ.	3	მოწამისა აკეფსიმისა.
სამ.	4	ღირსისა იოანიკისა.
ოთხ.	5	მოწ. გალაკტიონისა.
ხუთ.	6	პავლე აღმსარებელისა.
პარ.	7	წმ. 33 მელიტინელთა.
შაბ.	8	მთ–ანგელოზ, მიხაილისა.
კვი.	9	მოწ. ონისიფორისა.
ორ.	10	ერასტისა ოლუმპისა.
სამ.	11	მინასი ჲ ვიკტორისა.
ოთხ.	12	იოანე მოწყალისა.
ხუთ.	13	იოანე ოქროპირისა.
პარ.	14	მოციქულ. ფილიპესი.

შაბ.	15	კურიასი დ̃ აბიბოსი.
კვი.	16	მოციქულისა მატთესი.
ორ.	17	გრიგორი ნეოკესარისა.
სამ.	18	პლატონ დ̃ რომანოზისა.
ოთხ.	19	წინა-მეტყ̃უ. ავდიასი.
ხუთ.	20	გრიგორისა დ̃ პროკლესი
პარ.	21	ტაძრად მიყუანება.
შაბ.	22	მოციქ. ფილიმონესი.
კვი.	23	წ̃ იდისა ამფილოქესი.
ორ.	24	მოწამისა ეკატერინესი.
სამ.	25	მღ-მოწ. კლიმენტისი.
ოთხ.	26	ოლიმპია დ̃ გრიგორისი
ხუთ.	27	იაკობ სპარსისა.
პარ.	28	მოწ̃მისა სტეფანესი.
შაბ.	29	მოწ:მ.სა პარამონისა.
კვი.	30	ანდრია პირუ̃ლ-წოდებ.

დეკემბერი

ორ.	1	წინ-მეტყუ. ნაუმისი.
სამ.	2	წინ-მეტყ., ამბაკუმისი.
ოთხ.	3	წინ-მეტყ. სოფონიასი.
ხუთ.	4	მოწამისა ბარბარესი.
პარ.	5	ღირსისა საბასი.
შაბ.	6	წმინდ. ნიკოლოზისა,
კვი.	7	ამბროსი მედიოლანე.
ორ.	8	ღირსისა პატაპისი.
სამ.	9	მუცლად-ღება ანნასი.
ოთხ,	10	წმინდისა მინასისა.
ხუთ.	11	ღირსისა დანიელისა.
პარ.	12	ღირსისა სპირიდონისა.
შაბ.	13	მოწამისა ევსტრატისა,
კვი.	14	მოწამისა აპოლონისა.

ორშ.	15	მღ-მოწ. ელევთერისა.
სამ.	16	წინ-მეტყ. ანგეასი.
ოთხ.	17	წინ-მეტყ. დანიელისა.
ხუთ.	18	მოწამ. სევასტიანესი.
პარ.	19	მოწამისა ვონიფანტესი.
შაბ.	20	მღ-მოწამისა ეგნატესი.
კვი.	21	მოწამისა ივლიანესი.
ორშ.	22	წმ. მოწ. ანასტასიასი.
სამ.	23	10 მოწამ. კრიტელთა.
ოთხ.	24	მოწამისა ევგენიასი.
ხუთ.	25	შობა უფლისა.
პარ.	26	კრებ. ყოვ. წმ. ღთ-მშობ.
შაბ.	27	მოციქულ. სტეფანესი.
კვი.	28	წმინდათა მოწამეთა ნი-კომიდიასა შინა დამ-წუართა.

ორ.	29	წმ. ჩჩვლთა 14,000 და მარკელისა.
სამ.	30	ანჳსიასი და ზოტიკესი;
ოთხ.	31	მელანია ჰრომაელისა.

დღესასწაულობის დღენი ქართუჱლთა ეკკლესიის წმინდათა,

იან.	
8	წმ. დიდისა მოწამისა აბოსი, რომელი იწამა ქრისტესთჳს ტფილისს ქალაქსა შინა.
14	ღირს დედ. ჩუჱ. ძმოც. ჴსწორ. ნინა ქართუჱლთ განმანათლე-
19	ღირს. მამ. ჩუჱ. ანტონი მარტო-მყოფელისა.
26	ხსენება წმ. კეთილ-მსახურ. დავით მესამისა, მეფისა საქართუჱლოჲსა და აფხაზეთისა, ზედ წოდებულ აღმაშენებელისა,

აპრ.

15 წმ. მოწ. მესხეთველთა სუ- ქიასი და მოყუასთა მისთა ქართუელთა,

მაის

7 ღირს. მამ. ჩუენ. იოანე ზედა- ზნელისა და ათორმეტთა მო- წაფეთა მისთა.

9 მიცვალ. ღირს. მამ. ჩუენ. შიო მღჳმელისა.

13 ღირს. ევთიმი ქართველისა, ათონელისა, მთარგმნელისა.

ივნი.

21 წმ. დიდებულთა დიდთა მო წ. საქართველოსა მეფეთა არ- ჩილ და ლუარსაბისა.

2 წ. გიორგი მთაწმინდელისა.

ივლ

12 ღირსთა ათონისმამათა იოა-
ნესი მამისა ევთიმისი და გაბ-
რიელისა.

29 წმ. მოწ. ევსტათი მცხეთელისა

აგვი

3 წმ. მოწ. რაჟდენისა, რომე-
ლიეწამა ქართლისა სოფელსა
წრომსა.

28 წმ. მოწამისა დედოფლისა
შუშანიკისი, რომელი იყო
ასული ქართველთა მეფისა.

სეპტ

13 წმ. დიდ. მოწ. ქეთევან კახთა
დედოფლისა.

15 ღირს. მამ. ჩუჱ. აბბა იოსებისა.

16 წმ. დიდთა მოწამეთა ორთა
ძმათა ისაკ დიოსხენისი.
18 წმ. დიდთა მოწ. მთავართა
ბიძინა დაჭრილისა და ორთა
ძმათა ქსნისა ერისთავთა
ელიზბარისა და შალვასი.

ოკდ

1 ხსენება სასწაულისა დიდი-
სა და ყოვლად-ადმართებულისა
სჳეტისცხოვლისა საფუძვლობისა კუარ-
თისა ქალაქსა შინა მცხეთას.
2 წმინდათა მოწ. არგუეთისა
მთავართა დავით და კონსტანტ.
5 ღირ. მამ. გრიგოლი ხანძთელი-
სა, რომელი იყო ქართველი.
28 წმ. მღ-მოწ. ნეოფიტე ურ-

ზნისას ეპისკოპოზისა,

ნოემ.

10 წმ. დიდ. მოწ. კონსტანტინე ქართველისა.

17 წმ. დიდ. მოწ. გობრონისა, რომელსა ეწოდებოდა მიხაილ ჲ მისთანა: წამ. 133 მოწ.

19 ღირს. მამ. ილარიონ ქართველისა საკვირველთ-მოქმედისა.

29 წმ. მღ-მოწ. აბიბოს ნეკრეს ქალაქისა ეპისკოპოზისა.

დეკ.

2 წმ. ისე წილკანის ეპისკოპოზისა ათორმეტთაგანისა.

გარდა ამათსა ეკლესია ქართველთა დღესასწაულობს:

ა. ყველიერისა ხუთ-შაბათსა ხსენებასა წმინდისა შიო-მღჳმელისა ათორმეტთაგანისა.

ბ. სამშაბათსა ბრწყინვალისა აღდგომისა კჳრიაკესსა ხსენებასა ღირსთა მამათა, ძმათა დავით-გარეჯის მონასტრისა ქრისტესთჳს მოწყჳტილთა სპარსთაგან.

გ. შემდგომად პასექისა მეშჳდისა კჳრიაკისა დღესა ოთხ-შაბათსა ხსენებასა ღირსისა დოდოჲსა მოწაფისა დავით-გარეჯელისა.

დ. ხუთ-შაბათსა მისვე კჳრიაკისა ხსენებასა ღირსისა დავით გარესჯელისა ათორმეტთაგანისა.

საუფლონი და სამოქალაქონი დღესასწაულთა დღენი,

იან.

1 ახალი წელიწადი: შობისა დღე დიდისა კნეინასი ელენა პავლეს-ასულისა.

7 ნათლის-ღება უფლისა.

6 შობისა დღე კოროლევასი ანნა პავლეს-ასულისა.

28 შობისა დღე დიდისა მთავრისა მიხაილ პავლეს-ძისა.

ფებ.

2 მიგებება უფლისა.

3 სახელწოდება კოროლევასი ანნა პავლეს-ასულისა.

4 შობისა დღე დიდ. კნეინასი მა-
რიამ პავლეს-ასულისა
8 ქ 9 პარასკევი ქ შაბათი
ქველიერისა.
25 შობისა დღე დიდ. კნეინასი მა-
რიამ მიხაილის-ასულ.

მრტ.

25 ხარებაყოვლად წმ. ღთ.-მშობ.
23 ქ 29 კუების კვრა სრულიად.
30 წმინდა აღდგომა.

აპრ.

17 შობისა დღე ცესარევიჩისა ქ
დიდისა მთავრისა ალექ-
სანდრე ნიკოლოზის
ძისა; ხოლო იყქმების იგი
25 აპრილსა.

21 სახელ-წოდება მისის დიდე-
ბულებისა კელწიფა იმპე-
რატრიცასი ა ლ ე ქ ს ა ნ დ რ ა
ფ ე ო დ ო რ ე ს-ა ს უ ლ ი ს ა,
და დიდის კნიაჟნასი ა ლ ე ქ-
ს ა ნ დ რ ა ნ ი კ ო ლ ო ო ზ ი ს
ასულისა; ხოლო იუქმება-
ან 23 აპრილსა.

მაის

8 ამაღლება უფლისა.

9 დღე საკჳრველ-მოქმედისა
ნიკოლოოზისა.

14 შობა დიდის კნიაჟნასა ელი-
ს ა ბ ე დ მ ი ხ ა ი ლ ი ს ასულ.

18 და 19 სულის-წმიდის მო-
სჳლა.

21 სახელ-წოდებაჲ დიდისა მთავ-
რისა კ ო ნ ს ტ ა ნ ტ ი ნ ე ნ ი-
კ ო ლ ო ო ზ ი ს-ძისა ⁊ სახელ-
წოდებაჲ დიდისა კნეინასი ე ლ ე-
ნ ა პ ა ვ ლ ე ს-ასულისა.

ივნი.

24 შობა წინა-მორბედისა ⁊ ნათ-
ლის-მცემელისა იოანესი.

25 შობა მისის დიდებულებისა
კეთილ მსახურისა ჴელმწიფე
იმპერატორისა ნ ი კ ო ლ ო-
ო ზ პ ა ვ ლ ე ს-ძისა; ⁊ შობა.
დიდისა კნიაჟნასი ა ლ ე ქ ს ა ნ-
დ რ ა ნ ი კ ო ლ ო ო ზ ი ს ასუ.

27 მოხსენება ძლევისა პოლტა-
ვისა ახლოს ქმნილისა.

29 უქმე წმინდათა მოციქულთა
პეტრესი და პავლესი.

ივლ.

1 შობა მისის დიდებულებისა
იმპერატრიცა ალექსანდრა
თეოდორეს ასულისა.
11 სახელო-წოდება დიდისა კნიაჟ-
ნასი ოლღა ნიკოლოო-
ზის-ასულისა.
22 სახელო-წოდება დიდთა მთავრი-
ნათა მარიამ ნიკოლოო-
ზის-ასულისა, მარიამ
მიხაილის-ასულისა და
მარიამ პავლეს-ასულ.
27 შობა და სახელო-წოდება დიდ.

მთავრისა ნიკოლოოზ
ნიკოლოოზის ძისა.

აგვი.
6 ფერის-ცვალება უფლისა; და
შობა დიდისა მთავრინასი
ეკატერინა მიხაილის
ასულისა.
15 მიძინება ყოვ. წმ. ღთ-მშობ.
15 დღე ჴელთ-უქმნელისა ხატი-
სა, და შობა დიდ. მთავრინასი
ეკატერინა მიხაილის ას.
22 დაგვირგვინება მისის დიდებუ-
ლებისა ჴელმწიფე იმპერატო-
რისა ნიკოლოოზ პავ-
ლეს-ძისა, და მეუღლისა მი-

ისა იმპერატორისა ალექ-
სანდრა თეოდორეს-ასყ.
29 თავის, უფლისა წინა-მორბედ-
ისა და ნათლის-მცემელისა
იოანესი.
30 ხსენება-წოდება მამამთავრისა,
ალექსანდრიელისა და დიდისა მთავ-
რისა ალექსანდრე ნე-
ვსკოისა-მისა; მთა-
ვარა დიდის მთავრისა ია რო-
სლავიჩისა-ასყ-
თისა; და დღესასწაული წმ.
ალექსანდრე-ნევსკის ლავ-
რისა კურთხევისა.

სექტ
5 ხსენება-წოდება დიდისა მთავ-

ზაქარიასი ელისაბ[ე]თისა-
ილისა სწყლისა.

8 შობაჲ ყოვლად წმ[იდისა] [illegible]

9 შობისა დღესა დღეს. მშო-
ბელთა ვთ̃ნ [illegible]
ვთ ლთ თზის-მისა.

14 ჯუარის-ამაღლებაჲ.

ოკ̃ტ.

1 დღეს. სწ̃ ყოვლად [illegible]
[illegible]
[illegible]

13 მთავ[რისა] [illegible]
ხ ა ი ლ ნ ი ვ თ ლ თ თ ზ ი ს
მ ი ს ა.

22 დღესასწ̃ ყოვლად [illegible]
ჯუარის. მ̃თავრისა.

ნოე.	
8	მთავარ-ანგელოზისა მიხაილისა; სახელ წოდება დიდისა მთავრისა მიხაილ ნიკოლოზის-ძისა; და მიხაილ პავლეს-ძისა და ელენესი წინამძღოლობა ყოველითა რუსეთის კავალერიისა ორდენთა.
20	იდღესასწაულების აღსვლა რუსეთის ტახტსა ზედა მისის დიდებულებისა კეთილმორწმუნისა ხელმწიფისა იმპერატორისა ნიკოლოოზ პავლეს-ძისა; გარნა ირიცხვს იგი ნოემბ. 19.

21 ტაძრად მიყვანებაჲ ყოვლად
წმიდისა ღვთისმშობლისა
24 საზეთო-წირვაჲ დიდისა მო-
წამისა ეკატერინასი მი-
ზეზისა ზეიმისა ჯ-
დღესასწაულობა წმიდის
მეფისა ალექსანდრე ნევ-
სკისა.
30 დღესასწაულობა წმ. ან-
დრიაჲ მოციქულ-წინამძღურისა.

დეკემ
6 დღე სასწაულ-მოქმედისა ნი-
კოლოზისა, ჯ საზეთო-წი-
რვაჲ მისის დღესასწაულისა
ხელმწიფე იმპერატორისა ა-

კოლოზ პავლეს ძისა.

25 26-27. დღესასწ' ყოვლობისა-
თვ' ქრისტეს-შობისა.

25 მოხს' ნეტარ მეფეთ-მეფისა ჭრიყ-
სკის ხსენება მხნეობისა გა-
მოხსნისა ზედა-დაცემათაგან
გალლთა და მათთანა ოცთა-
ენოვანთა ერთა.

დიდი რუსეთის იმპერატორის
კარი.

მისი დიდებულება, კეთილ-მსა-
ხური ხელმწიფე იმპერატორი, ნი-
კოლოზ პავლეს-ძე თვით-
მპყრობელი სრულიად რუსეთისა,

იშჳ წელსა 1796, ივნის 25.

მისი დიდებულება ჴელმწიფე იმპე-რატრიცა ალექსანდრა თე-ოდორეს-ასული იშჳ წელ-ს 1798, ივლისის 1.

მისი იმპერატორებითი უმაღლე-სობა მემკვიდრე ცესარევიჩი დიდი ალექსანდრე ნიკოლოზის-ძე იშჳ 1818, აპრილ. 17.

დიდი კნიაზი კონსტანტინე ნიკოლოზის-ძე იშჳა 1827, სეკდემბრის 9.

დიდი კნიაზი ნიკოლოზ ნი-კოლოზის-ძე იშჳა 27 ივლისსა 1831.

დიდი კნიაზი მიხაილ ნიკო-

ლოოზის-ძეჲ იქმნა 13 ოკ-ტომბერს 1832.

დიდი კნიაზი მიხაილ პავლეს ძეჲ იქმნა 1798, 28 იანვარსა.

კეთილ-მორწმუნე ჴელმწიფა დ. კნეინა ელენა პავლეს-ასუ-ლი იქმნა 1806, 28 დეკემბერსა.

დიდი კნეინა მარიამ ნიკოლო-ოზის-ასული იქმნა 1819, 6 აგვისტოს, მიათხოვილი ლეიხტენ-ბერგის ჰერცოგის მაქსიმილიანე-სადმი.

დიდი კნეინა ოლღა ნიკო-ლოოზის-ასული იქმნა 1822 30 აგვისტოს.

დიდი კნეინა ალექსანდრა ნი-

კოლოზის-ასული იშვა 1825, 12 ივნისსა.

დიდი კნიაჟნა მარიამ მიხაი-ლის-ასული იშვა 1825 25 ფევ.

დიდი კნიაჟნა ელისაბედ მიხა-ილის-ასული იშვა 1826, 14 მაისსა.

დიდი კნიაჟნა ეკატერინა მიხაი-ლის ასული იშვა 1827, 16 აგ-ვისტოს.

დიდი კნეინა მარიამ პავლეს ასული იშვა 1786, 4 ფებერვალს, მითხოვილი მისის საკოროლოს უმაღლესობისადმი დიდისა ჰერ-ცოგისა საქსენ-ვეიმარისა კარლო ფრიდრიხსადმი.

დიდი კნეინა ანნა პავლეს ასუ-
ლი იშვა 1795, 7 იანვარს, მით-
ხოვილი მისის დიდებულებისა
ნიდერლანდიის კოროლისა ვილ-
ჰელმისადმი.

პასსალის მეზლეესისა.

1841-სა წელსა ქოროლნავლის ქარ-
თქმით მოვ... ჯვარისდასხმით-
გან 7549; ჩვეულებები 15; მოჭადრაკის-
მოქმედე 15: თავხორაშეიქრო 29;
მის-მოქმედე 13; კულია 2; მო-
ბა ჭუჭულისა 4; დიდ-ალები
დლე 60; მართლწესი იწყებიან იან-
ვრის 19; კორდ აგრძნა ფეხშრევლის

3; ყველიერის დასასრული თე-ბერვლის 10; ხარება გუებისა ბა-რის სამშაბათს; წ. აღდგომა მარტის 30; ამაღლება მაისის 8; სულის წმიდის მოსლვა მაისის 18; ყოვლისა წმიდათა კვირიაკე მაი-სის 25; მოციქულთა მარხვა დღე 34; გაიხსნება ქორწილი დღესა კვი-რიაკესა.

დაბნელება და მოკლება მთოვარისა.

დაბ. იანვ. 12 დღესა 3 საათსა.
მოკ. იანვ. 26 ღამესა 13 —
დაბ. ივნ. 11 ღამესა 6 —
მოკ. ივნ. 25 ღამესა 11 —

დაბ.	მარტ.	11	ღამ.	11 საათ.
მოვ.	მარტ.	26	ღამ.	4 —
დაბ.	აპრ.	11	დღ.	12 —
მოვ.	აპრ.	25	დღ.	6 -
დაბ.	მაის.	9	ღამ.	8 —
მოვ.	მაის.	24	ღამ.	3 -
დაბ.	ივნ.	8	დღ.	13 —
მოვ.	ივნ.	23	დღ.	8 —
დაბ.	ივლ.	8	ღამ.	2 —
მოვ.	ივლ.	22	ღამ.	5 —
დაბ.	აგვ.	6	დღ.	15 —
მოვ.	აგვ.	21	დღ.	5 —
დაბ.	სეკტ.	5	დღ.	3 —
მოვ.	სეკტ.	19	ღამ.	1 —
დაბ.	ოკტ.	4	ღამ.	5 —
მოვ.	ოკტ.	19	ღამ.	1 —

დაბ.	ნოემ.	3	დღ.	5 საათ.
მოვ.	ნოემ.	17	ღ. მ.	15 —
დაბ.	დეკ.	2	დღ.	11 —
მოვ.	დეკ.	17	ღამ.	5 —

მზისა და მთოვარისა დაბნელებისა ჟამი.

ამას წელსა დაბნელდება მზე იანვარის 20-სა დილით; თებერვლის 7-სა დილითვე; ივლისის 4 შუადღისა შემდგომად; და დეკემბრის 30 დილით. — მთოვარე დაბნელდება ივნის 18-სა დილით და ივლისის 12-დილითვე.

აღმოსვლისა და შესვლისა მზისა თვეთიებსა შინა.

თთუენი:	თვის რიცხვი.	აღმოსვლა		შესვლისა	
		საათი	მინუტი	საათი	მინუტი
იანვარი	1	7	28	4	50
	11	7	25	5	2
	21	7	14	5	14
თებერ.	1	7	1	5	28
	11	6	47	5	41
	21	6	32	5	55
მარტი	1	6	17	6	3
	11	6	0	6	14
	21	5	43	6	25
აპრილი	1	5	25	6	37
	11	5	10	6	48
	21	4	56	6	58

მაისი	1	4	44	7	9
	11	4	35	7	18
	21	4	29	7	27
ივნისი.	1	4	26	7	23
	11	4	27	7	36
	21	4	32	7	36
ივლისი	1	4	38	7	32
	11	4	47	7	25
	21	4	56	7	15
აგვისტ.	1	5	7	7	1
	11	5	18	6	46
	21	5	28	6	30
სეკტემ.	1	5	39	6	12
	11	5	49	5	54
	21	6	0	5	37
ოკტომბ	1	6	11	5	21
	11	6	23	5	5
	21	5	35	4	52

ნოემბ.	1	6	48	4	40
	11	7	1	4	32
	21	7	12	4	28
დეკემბ.	1	7	21	4	28
	11	7	27	4	32
	21	7	29	4	39

სქემა ესე მოვიღე რუსულისა ს. პ. ბ. მეცნიერებათა აკადემიის კალენდრიდამ, 1840 წლისათვის აღბეჭდილისა. იხ. მის გვ. 42.

საქართუჱლო-იმერეთის და კახეთის გუბერნიათა და სხჳათა კავკასიის აქუე მდებარეთა ქალაქთა და ადგილთა სიშორე ტფილისიდგან.

წოდება ქალაქთა და სხ. ადგილთა.	სიშორე ტფილისიდგან ვერსტთა ზომითა.
ალექსანდროპოლი	191
ანანური	63
ასტარა	678
ახალ-ქალაქი	157
ახალციხე	204
ბაქო	506
ბომბორი	480

წოდება ქალაქთა	სიშორე თფი-ლისიდამ
გორი	87
გრიგორიოპოლ.	280
დერბენდი	720
დუშეთი	51
ელისაბედპოლი	193
ერევანი	324
ეჩმიაწინი	307
ზაქათალა	175
თემირხანშურა	856
თელავი	154
თფილისი	
კუბა	617
ლანქორანი	

ნახჩევანი	139
ნიკოლოზ (ციხე)	354
ნუხი	225
ორდუბადი	207
ოზურგეთი	
პიცუნდა	
სალიანი	519
სარდარაბატი	267
სიღნახი	99
სოხუმკალე	739
ქუთაისი	232
ღაღრა	534
შამახი	396
შუშა	331
ძეძოფ. წყარო	126
ხერთვისი	256

რიცხვ მცხოვრებთა

ხოლოთავე ქუეყანისა ჭერძლოთა შინა; ნათესავთა სხუათა და სხუათა ენათა ზედა მოუბარითა; ეგრეთვე ერთა სხვა და სხვა სარწმუნოებისა აღმსარებელთა:•

ა. მცხოვრებნი არიან:

ევროპასა შინა	225	ⴋⴈⴊⴈⴍⴌⴈ
აზიასა	445	
აფრიკასა	60	
ამერიკასა	40	
ავსტრალიასა	3	

ერთობ 77[illegible] მილიონი.

ზ. საზოგადოდ ჰგონებს ღეოღრაფოსი ბალბი, რეცა ქუ°/ყანასა ზედა იყოს ნათესავი კაცთა მოჳბარი 861 ენასა ზედა და 5,000 დიალექტთა. ამა რიცხვთაგან იპოებიან ყნანი

ევროპასა შინა	55
აზიასა	153
აფრიკასა	115
ამერიკასა	422
ავსტრალიასა	117
ერთობ	861 ენა.

გ· რიცხვ აღმსაარებელთა სხვა და სხვა სარწმუნოებისა არიან:(·)

1.) მართლ-მადიდე-ბელთა ბერძენთა . .	62	მილიონი
2.) კათოლიკეთა	139	
3.) ლუთერანთა, სო-მეხთა და სხ.	59	

ერთობ 260 ყოვლ·ქრისტიან.

4.) ურიათა	3	მილიონი
5.) მაჰმადიანთა	100	
6.) წარმართთა	408	

ერთობ 511 მილიონი.

(·) Изъ Географіи Мальте-Брюна, томъ 1. стр. 401, и 412 (на Франц. яз.)

სიმაღლე ვერსთა და საჟენთა მთათა ქუეყანისა ზედა. (•)

		ვე.	საჟ.
არარატი		4	475
ჩიმბორასო	ამერიკაში	6	66
ლიმ	აფრიკაში	4	150
მონბლან	ევროპაში	4	247
ელბრუსი	კავკასია	4	203
კაზბეკი		4	143
ჯავაგირი	ინდოეთი-	7	178
დავალაგირი	სა	7	280
ჯამაკური	ახლოს	7	138

(•) Брюкнера Геогр. стр. 55 и 215 (на Нѣмец. языкѣ.)

რიცხჳ მცხოვრებთა

კავკასიის მთათა და კავკასიის აქეთ მხარეთა შინა (1834).

ხალხი	რიცხჳ
ჩერქეზი	501000
აბაზა	109700
ყაბარდა	306000
ჩეჩენი	186000
კუმიკელნი	38000
ლეკი	530283
აფხაზი	45090
სვანეთი	25000
ოსეთი	35750
საქართუჱლო	390000

სახ͠ი	რიცხ͠
სომხეთის სამძღ-ლობელო	164651
ყარაბაღი	101520
შაქი	98508
შირვანი	124602
თალიში	8992
ყუბა	95198
ბაქო	31226
დერბენდი	11000
იმერეთი	152219
ს მ გრელო	61608
გურია	31067

ერთობ 3,407,394 სული.

რიცხვ მოსწავლეთა და მასწავლებელთა კავკასიის-აქეთ სასწავლებელთა შინა. (1840)

I. თფილისის სემინარია		მოს.	მას.
სემინარიასა შინა და მასთანავე უეზდის სასწავლებელსა		373	14
უეზდის სასწავლებელთა შინა	გორისა	57	7
	თელავსა	49	6
	ქუთაისს	132	6
	რაჭას	31	2
	სამეგრელოს	23	3
ჯამით		665	38

რეკტორი სასწავლებელთა ამათ არის ღჳთის-მეტყუელებისა მაგის-ტრი და მეორისა ხარისხის ანნას ორდენის კავალერიისა გჳრგჳნი-თურთ მექონი, საქართველოჲსა და იმერეთისა სინოდის კანტორისა წევრი არხიმანდრიტი სერგი.

ა. თფილისის ღიმნაზია		მოს.	მას.
ღიმნაზიასა შინა		530	14
უეზდის სასწ.	თფილისს	151	5
	თელავსა	38	4
	ბაქო'	65	4
	დერბენდსა	20	4
	ქუთაისს	126	4
	გორს	85	6

		მოს.	მასწ.
[illegible]	დუშეთსა	50	4
	სიღნაღსა	82	5
	ნახიჩევანს	49	3
	ელისავეტპოლ.	75	4
	ერევანსა	95	5
	შუშას	128	4
	შამახის	79	6
	ნუხის	66	4
	ახალციხეს	77	4
	ერთობ	1554	80
3. სასწ. სასულიერო			
	ვლადიკავკაზს	30	3
4. სომეხთა			
	თფილისს	125	10
5. ევრეიაწ.ნს		—	—

	მოს.	მას'წ
6. სასწ. კათოლიკეთა	35	1
7. სასწ. ნემეცთა რუსთა კოლონიათა შინა	—	—
8. პანსიონი ქალთა	32	8

სახმარნი ცნობანი.

	წელსა
ა. ამერიკა ჰპოვა ხრისტოფორე კოლუმბმან	1492
ბ. ხმარება ყავისა შევიდა ევროპასა შინა.	1644
გ. სათამაშო ქაღალდი შემოიღეს ფრანციასა შინა	1375
დ. ზარბაზნები ჰპოვეს	1503

მ. ბეჭდჳა წიგნისა აწყ სტამ-ბა ჰპოვა ლუტტენბერღ-მან	1436
ვ. ზამბის ქაღალდი შემოვი-და ხმარებასა შინა	1250
ზ. თოფისა წამალი ჰპოვა ბერთოლდ შვარც	1350
ღ. თამბაქო. ჰპოვეს ინდიანელთა:	1510
თ. ჩაის ხმარება განვრცელდა ევროპასა შინა	1680
ი. მხედრული ასოთა ხელი ჰპოვა პირუჳლმან ქართუჳ-ლთა მეფემან ფარნავაზ წელსა წინათ ქრისტეს შო-ბისა (ვახტანგ.)	515
გ. ხუცური ხელი ჰპოვა სო-	

მეხის მოძღუარმან მესროპ ოდეს მეფობდა საქართვე-ლოსა შინა მეფე არჩილ (სომეხთა ისტორია)	415
ლ. სარწმუნოება ქრისტესი მიიღეს	
ბერძენთა	313
სომეხთა	301
ქართველთა	318
რუსთა	988
მ. აღმოსავლეთისა ეკკლესია განიყო დასავლეთისაგან	890
ნ. ქინძისთავი ჰპოვეს ანგლია-სა შინა; ხოლო წინარ ამისა ქალნი ხმარობდე-ნ ხისაგან გაკეთებულთა ქინძის	

თავთა (ШПИЛКИ) 1543

დ. ნემსისა კეთება ჰპოვა ლონდონსა შინა ერთმან არაბმან. გარნა ესე მოქმედა, და 1566
არავის განუცხადა ხელოვნება თვისი. შემდგომად ჰპოვა კეთება მისი ერთმან ნემეცმან. ვგონებ ნემეცისა მოგონილებისა გამო ვუწოდეთ ქართულითა ესევითარისა სახმარისა ნივთისა ლექსი ნემსი.

ე. პირველი სტამბა გამართა საქართველოსა შინა მეფემან არჩილ. 1670